

การศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้น
จากการประพฤตินอกในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
(AN ANALYTICAL STUDY OF DEVELOPMENT THE FAMILY OF QUALITY BY
ABSTINECE FROM SEXUAL MISCONDUCT ACCORDING TO THERAVADA
BUDDHIST PHILOSOPHY)

พระเหลาคำ จันทสโร (เทพอักษร)¹

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤตินอกในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาจากพระไตรปิฎก หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบงานวิจัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลจากการศึกษาพบว่า ครอบครัวในทัศนะพระพุทธศาสนาก็คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดามารดา และบุตรที่มีความสัมพันธ์ทางกายและทางด้านจิตใจ ซึ่งมีอุดมการณ์และเป้าหมายชีวิตร่วมกันในทางพระพุทธศาสนา โดยการสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวให้เหมาะสมต่อการฝึกฝนพัฒนาตนเองทางด้านศีล สมาธิและปัญญา โดยเฉพาะการเจริญจิตภาวนานั้นก็เพื่อประโยชน์แก่การเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณของสมาชิกในครอบครัวทุกคน ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญของสังคมที่ผลิตบุคลากรให้กับสังคมโลก ถ้าครอบครัวแต่ละครอบครัวดีแล้วสังคมและประเทศชาติก็จะดีตามไปด้วย

การงดเว้นจากการประพฤตินอกในกามในการเสพเมถุน มีความมุ่งหมายอยู่ที่การสร้างความเป็นปึกแผ่นปลูกสามัคคี และป้องกันการแตกร้างในหมู่มนุษย์ มีขอบเขตหรือข้อห้ามคือหญิงและชายยอมประพฤตินอกในกามด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย

การรักษาความซื่อสัตย์ต่อคู่สามีภรรยา ด้วยการมีเจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤตินอกในกาม ห้ามประพฤตินอกในเรื่องเพศ จึงเป็นผู้สำรวมในกามคือการตั้งอยู่ในอาการที่สำรวมเรื่องเพศยินดีในคู่ครองของตน สามีซื่อสัตย์ต่อภรรยา ภรรยาซื่อสัตย์ต่อสามี การรักษาความซื่อสัตย์ตามหลักมนุษยธรรม (ศีล 5) ของบุคคลในครอบครัวการสร้างความซื่อสัตย์ตามหลักมนุษยธรรม การรักษาความซื่อสัตย์ในด้านความประพฤติที่แสดงออกทางกาย ทางวาจา ก็จะทำให้ครอบครัวสงบสุขแบบยั่งยืน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ABSTRACT

This research serves the purpose to study concepts and on developing familial qualities based on Theravada Buddhist Philosophy by abstaining from sexual misconducts. It has been conducted through the qualitative methodology, collecting data out of The Tipitaka and relevant texts and researches to compliment it. Research findings are presented with the analytical description

Outcomes of the research findings: Families in Buddhism's attitude refers to extended ones with which familial members are physically and mentally tied. Each of them possesses mutual ideologies and aims in Buddhism by creating familial atmospheres suitable for self-developments in domains of morality, concentration and wisdom. Specifically in the domain of mental developments, they are to benefit spiritual growth of every familial member since each member is regarded as the key social base that produces human resources to the nation and global society. Accordingly, if familial members of a nation behave well, the results definitely deem good to follow suit.

The abstinence from obscene conducts of sexual intercourses aims to create solidity, plant harmony, and protect human disunity. It has the boundary or taboo that both women and men can surreptitiously undergo sexual misconducts for both sides. To retain honesty between the spouses with the intention to abstain from sexual misconducts to misbehave towards carnality is considered as sexual awareness of their spouses. Overall, it is obvious that a couple of spouses to honestly behave well towards one another. The retention of familial members' honesty based on abstaining from sexual misconducts, the creation of honesty following humanitarian grounds, and the everlasting continuity of honesty in the aspect of behaviors exposed by physical and verbal acts enable their own familial members to live sustainably peaceful life.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทย เป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนามาเป็นเวลาช้านานการดำเนินชีวิตจะควบคู่ไปกับศาสนาโดยการนำเอาหลักธรรมมาเป็นครรลองชีวิตเสมอมาโดยรวมคือว่า สังคมไทยกับพระพุทธศาสนาเอื้อเพื่อเกื้อหนุนและส่งเสริมกันมาตลอดในแง่ของจริยธรรมพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของสังคมไทยที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจนทำให้สังคมมีความสงบร่มเย็นมีความสุขมาโดยตลอด กล่าวคือหลักคำสอนมีความผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย การดำเนินชีวิตด้วยการนำหลักธรรมทางศาสนาปฏิบัติเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของจริยธรรมที่ต้องมีศาสนาเป็นแกนหลัก ในอดีตที่ผ่านมา สถาบันครอบครัวไทยมีหลักฐานที่มั่นคงในการเสริมสร้างการพัฒนาสังคม มีความใกล้ชิดและผูกพันเหมือนครอบครัวเดียวกันการสื่อสารและสายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การอบรม

สั่งสอนและเลี้ยงดูพฤติกรรมในการแสดงบทบาทและสถานะของมารดาบิดาและบุตรธิดา ลักษณะและปรากฏการณ์ของบุคคลโดยรวมทั้งบรรยากาศในครอบครัว ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจิตใจ และคุณลักษณะแห่งพฤติกรรมของบุตรธิดาเพราะความสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะดำเนินไปอย่างราบรื่นด้วยความรักและความเข้าใจ ในลักษณะพัฒนาการและธรรมชาติของทุกคนในครอบครัว จะเป็นเครื่องชี้วัดสุขภาพจิตและประสิทธิภาพของครอบครัวอันจะเป็นกลไกตอบโต้หรือต่อต้านกับสิ่งเร้าต่างๆ อันเกิดจากพฤติกรรมที่สังคมไม่พึงปรารถนาครอบครัวเป็นดรชนชี้ให้เห็นถึงปกติสุขและความไม่ปกติสุขของสังคม ถ้าครอบครัวมีปัญหาสังคมย่อมมีปัญหา ถ้าครอบครัวไม่มีปัญหา สังคมย่อมมีความสุข ความรักหรือการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น ต่อครอบครัวจะเป็นโชคค้ำดวงใจของครอบครัวให้เป็นความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ความรักความอบอุ่นที่หลายคนแสวงหาก็คงได้รับการแบ่งปัน ความรักการเอาใจใส่ต่อกันก็เป็นความรับผิดชอบที่ทุกคนต้องปฏิบัติ สายใยแห่งครอบครัวเป็นเครื่องแสดงถึงความห่วงใยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสามารถสร้างความสุขได้เหมือนดังเงาตามตัวในภาวะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบของสังคมที่มีการหลั่งไหลทางวัฒนธรรม และการเมือง เป็นต้น ล้วนแต่เป็นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีผลกระทบต่อครอบครัวทำให้มีการปรับเปลี่ยนตามภาวะทางสังคม ทำให้วิถีชีวิตไทย ปัญหาการเกษตรหรือปัญหาทางเพศ นับได้ว่าเป็นปัญหาของสังคมปัญหาหนึ่ง ถือได้ว่าเป็นตัวการสำคัญในการทำลายเสถียรภาพของสังคมทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษอันยาวนาน ระบบของศีลธรรมอันล้ำค่า ที่ได้รับอิทธิพลมาจากพุทธปรัชญา ได้ถูกทำลายลงด้วยพฤติกรรมมกมากในกามของปัจเจกบุคคลในสังคมปัจจุบัน

ปัญหาอาชญากรรมที่ร้ายส่วนใหญ่ปรากฏในสังคม เกิดจากการดำเนินชีวิตที่ขาดหลักจริยธรรม โดยพื้นฐาน คือ ศีล 5 ทั้งสิ้น “ในสังคมปัจจุบันนี้ มากด้วยการสังหาร ฆาตกรรม การปล้นชิง การลักขโมย ปล้นจี้แย่งชิง การทำผิดทางเพศ การหลอกลวง การเสพของมีเงินมาถึงสิ่งเสพติด กำลังแพร่ระบาดไปทั่วทุกหนทุกแห่ง ” (พระเทพเวที, 2532, หน้า 771) ปัญหาการเกษตรหรือปัญหาจริยธรรมทางเพศ นับได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมปัญหาหนึ่ง ถือได้ว่าเป็นตัวการสำคัญในการทำลายเสถียรภาพของสังคมทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย ที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษอันยาวนาน ระบบของศีลธรรม จริยธรรมอันล้ำค่า ที่ได้รับอิทธิพลมาจากพุทธปรัชญา ได้ถูกทำลายลงด้วยพฤติกรรมอันสำส่อนทางเพศของปัจเจกบุคคลในสังคมปัจจุบันเกือบจะหมดสิ้นแล้วจะเห็นได้จากการวิจัยพฤติกรรมทางเพศของคนไทย โดย วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ รองผู้อำนวยการโครงการณรงค์โรคเอดส์ สภากาชาดไทย ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องนี้ในผลงานการวิจัยตอนหนึ่งว่า มั่วกัน ผัวใครเมียใครไม่สนเล่นชุกชุกกันทั้งเมือง ผลการวิจัยของวีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ ในเรื่องพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวนี้ ได้พบว่าชายโสดหรือแต่งงานแล้ว ได้มีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสดและหญิงบริการหรือหญิงที่แต่งงานแล้วเป็นจำนวนมาก ส่วนหญิงโสดหรือหญิงแต่งงานแล้วได้มีเพศสัมพันธ์กับชายโสด ชายแต่งงานแล้ว สามเณร สามเณรี ปัจจุบัน ถือว่าเป็นเครือข่ายโยงใยถึงกันหมด ส่วนหญิงโสดที่เคยได้มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้น ผู้วิจัยได้

ค้นพบว่า มีทุกระดับชั้นไม่ว่าจะเป็นโสเภณี พนักงานเสิร์ฟ นักร้อง ชาวไร่ชาวนา กรรมกร แม่ค้า นักเรียน นักศึกษา นิสิต ครู เป็นต้นจากการวิจัยถึงพฤติกรรมดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมทางเพศของปัจเจกบุคคลในสังคมไทยในปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นปัญหาศีลธรรม จริยธรรมเป็นอย่างมากเรียกได้ว่าเป็นการทำลายต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม ที่นับถือพระพุทธศาสนา มีหลักการดำเนินชีวิตเรียกว่าพุทธปรัชญา ซึ่งมีกฎระเบียบควบคุมพฤติกรรมทางเพศ เรียกว่า “กามสุมิจฉาจาร” ซึ่งเป็นข้อตกลงว่า เป็นบรรทัดฐานหรือเงื่อนไขทางสังคมที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันในเรื่องเพศสัมพันธ์ปัจจุบันนี้ การฝ่าฝืนเงื่อนไขอันนั้นได้เกิดขึ้นแล้วในสังคมโดยทั่วไปและนับวันที่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นโดยลำดับ ตามกระแสวิวัฒนาการทางสังคม ที่ได้รับอิทธิพลจากสังคมนิยม (Materialism) ซึ่งบริโภคที่ถือว่า ความสุขทางเนื้อหนัง มั่งสา หรือทางวัตถุ เป็นความสุขที่มีแก่นสาร (Hedonism) มีสารประโยชน์เป็นความดีสูงสุดของชีวิต พฤติกรรมทางเพศดังกล่าวนี้ นับว่า เป็นเรื่องที่ควรแก่การศึกษาวิเคราะห์ต่อไปว่า ทำไม? หรือเพราะอะไร? สังคมมนุษย์ในปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา มีหลักจริยธรรมในพุทธปรัชญาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสาระ (Substance) ของพุทธปรัชญาที่คือมุ่งหมายให้ผู้ศึกษา ปฏิบัติได้เข้าถึงกฎสากลทางธรรมชาติโดยเฉพาะเรื่องกามนั้น พุทธปรัชญาที่คือมุ่งหมายให้ผู้ศึกษา และปฏิบัติได้เข้าถึงกฎสากลทางธรรมชาติโดยเฉพาะเรื่องกามนั้น พุทธปรัชญาแสดงทัศนะ ให้ปัจเจกบุคคลใช้วิจารณ์ญาณในการบริโภคกาม รู้จักประมาณในการบริโภคกาม เมื่อพิจารณาตามจุดมุ่งหมายของพุทธปรัชญาและพฤติกรรมของผู้นับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ถ้าจะนำเอาหลักพุทธปรัชญาก็คงจะไม่ผิดกล่าวว่า “เป็นการล้มเหลวครั้งยิ่งใหญ่ของผู้ปฏิบัติตามหลักพุทธปรัชญาก็คงจะไม่ผิด” เพราะเหตุผลคือพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในสังคมที่แสดงออกมานั้น เป็นการสวนกระแสพุทธปรัชญาโดยสิ้นเชิง จะเห็นได้จากพฤติกรรมทางเพศที่เป็นการประพฤตินอกศีลข้อ กามสุมิจฉาจาร ที่ปรากฏในสังคมอย่างเกลื่อนกลาดในสังคมปัจจุบันนี้ และมีทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะมองในแง่ฐานะภูมิประเทศ ที่อยู่อาศัย หรือฐานะทางการศึกษา และมองในแง่ทางเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาทางเพศของครอบครัวเป็นปัญหาที่สำคัญ จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพชีวิตในครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤตินอกศีลในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพครอบครัว
- 2.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤตินอกศีลในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤตินอกศีลในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการ

ประพุดิติดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท โดยวางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์การวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพุดิติดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525

2. ศึกษาจากเอกสารคือ หนังสือทั่วไป วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นสำรวจข้อมูล

1.1 ศึกษาค้นคว้าการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพุดิติดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

1.2 สำรวจเอกสารงานวิจัยที่มีผู้เขียนและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตในครอบครัวด้วยศีลข้อที่ 3 ในพุทธปรัชญาเถรวาท

2. ขั้นรวบรวมข้อมูล

2.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พิมพ์เนื่องในวโรกาสครบรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525

2.2 รวบรวมเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) จากอรรถกถา ฎีกา อรรถกถา ปกรณ์ วิเศษต่างๆ และจัดลำดับความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตในครอบครัวด้วยศีลข้อที่ 3 ในพุทธปรัชญาเถรวาท

2.3 รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตในครอบครัวด้วยศีลข้อที่ 3 ในพุทธปรัชญาเถรวาท

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลเกี่ยวกับความหมายประเภท และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตในครอบครัวด้วยศีลข้อที่ 3 ในพุทธปรัชญาเถรวาท มาศึกษาวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 ศึกษาประเด็นต่างๆ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตในครอบครัวด้วยศีลข้อที่ 3 ในพุทธปรัชญาเถรวาท

4. ขั้นนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาคุณภาพครอบครัว หมายถึง การทำให้บุคคลในครอบครัวมีคุณภาพมากขึ้น ด้วยกระบวนการเพิ่มพูนในวินัย (ศีล) ฝึกฝนความอดทน (สมาธิ) ความสามารถในการเรียนรู้ (ปัญญา) ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบแก่ครอบครัวทำให้ประสบความสำเร็จ

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก เป็นแกนกลางของสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบและหลายลักษณะ นอกเหนือจากครอบครัวที่ครบถ้วนทั้งบิดามารดา และบุตรในสังคมไทย

การประพฤตินอกกาม หมายถึง ศีลข้อกามเมสุมิจจาจา เวรมณี ลิกขาปะทังสะมาทียามิ คือห้ามประพฤตินอกกาม ในหลักเบญจศีล

พุทธปรัชญาเถรวาท หมายถึง ปรัชญาเชิงพุทธนิกายเถรวาท

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภัสสร ลิมานนท์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเกี่ยวกับ “ **บทบาทของผู้ชายกับปัญหาครอบครัวไทยในปัจจุบัน** ” พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวไทยในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากค่านิยมและการประพฤตินอกกามที่มีการสืบทอดกันจากคนรุ่นหนึ่ง ค่านิยมที่เห็นชัดเจนก็คือการยกให้ชายเป็นใหญ่กว่าหญิง ยอมรับให้ชายสามารถใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระและมีบทบาทส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันของครอบครัวน้อยเกินไป สิ่งเหล่านี้ทำให้ชายสร้างปัญหาครอบครัวในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การดื่มสุรา เจ้าชู้ การเที่ยวโสเภณี การมีภรรยาอื่น การทุบตีหรือทำร้ายสมาชิกในครอบครัว การหย่าร้าง หรือการทอดทิ้งครอบครัว (ภัสสร ลิมานนท์, 2541, หน้า 285)

จรัล พรหมอยู่ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเกี่ยวกับ “ **ความขัดแย้งของผู้คนในสังคม** ” ว่า เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้สมบูรณ์จึงนำไปสู่ความขัดแย้งทั้งตนและแก่คนอื่น ๆ ได้ ซึ่งพอสรุปใจความได้ว่าเมื่อคนมีสถานภาพทางสังคม แต่ละคนก็มีแนวทางที่ปฏิบัติตามแนวทางของสถานภาพของตน ซึ่งเรียกว่าบทบาท ซึ่งยังต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิ และหน้าที่ซึ่งตนต้องผูกพันกับสังคม การที่คนมีบทบาทต่อสังคมและประพฤติตนตามสิทธิและหน้าที่แห่งบทบาทสมกับสถานภาพของตนต่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่จะควบคุมให้เป็นระเบียบและตรงกันข้าม ถ้าคนในสังคมประพฤติบกพร่อง ไม่ดำเนินบทบาทของตนในสังคมให้ถูกต้องแล้วก็จะทำให้สังคมไม่เป็นระเบียบได้ เกิดปัญหาสังคมขึ้น เช่น ผู้พิพากษาไม่ให้ความเป็นธรรม มุ่งแต่จะรับสินจ้างรางวัล ตำรวจไม่จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายบ้านเมือง อาศัยเครื่องแบบประพฤติเป็นอันธพาล ครูอาจารย์เอาเวลาราชการไปหารายได้พิเศษ ไม่สนใจการสอนศิษย์ เมื่อความรับผิดชอบแต่ละอย่างมีไม่พอ เกิดความขัดแย้งกันเองในหน้าที่ต่างๆ ก็จะก่อให้เกิดความวุ่นวายแก่ผู้คนในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้ (จรัล พรหมอยู่, 2526, หน้า 27 – 28)

จิตรา สุวานิช ได้กล่าวไว้ในหนังสือเกี่ยวกับ “ **พฤติกรรมวัยเด็ก เกี่ยวกับปัญหาครอบครัวแตกแยก** ” ว่า มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ดังนี้ 1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน การหย่าร้างกันของพ่อแม่แน่นอนว่าเป็นผลร้ายต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กมากแล้วเด็กจะเกิดความรู้สึกหวาดหวั่นและไม่มั่นใจในตนเอง 2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกันจะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจพ่อแม่ทะเลาะกันแล้วอาจจะตีกันได้หรืออาจจะพูดคุยกันเหมือนกันปกติ ในความเข้าใจของเด็ก 3. ครอบครัวที่มีพ่อคนเดียวหรือแม่คนเดียว มีผลทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจล้วนแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวกับคู่สมรส และ

ส่งผลกระทบต่อมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น (จิตรา สุวานิช, 2526, หน้า 31 – 34)

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำเนียร รักษาภักดิ์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาจริยธรรมของคู่สมรสตามหลักพุทธศาสนา พอสรุปได้ดังนี้ ในสังคมปัจจุบันคู่สมรสได้ประสบกับปัญหาการหย่าร้างจำนวนมาก และปัญหาดังกล่าว ยังส่งผลกระทบต่อโครงสร้างสังคม การนำพุทธจริยธรรมเกี่ยวกับคู่สมรสมาประยุกต์ใช้ จึงเป็นวิถีทางที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และพุทธจริยธรรมยังมุ่งการเสริมสร้างพัฒนาของคู่สมรสในการสร้างสรรค์สถาบันครอบครัวให้มีเสถียรภาพ (จำเนียร รักษาภักดิ์, 2543)

นางสาวกุลวีร์ ประภาพรพิพัฒน์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวคิดและจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเพศในพุทธศาสนาเถรวาท พอสรุปได้ดังนี้ จริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเพศของคฤหัสถ์ พบว่าพุทธศาสนามีได้ปฏิเสธรวีชีวิตรูปแบบคฤหัสถ์ที่ยังมีคูครอง พุทธศาสนาให้ความสำคัญพันธะสัญญาระหว่างบุคคลและหน้าที่หรือจริยธรรมระหว่างการสมรสมากกว่าพิธีแต่งงาน ซึ่งเป็นเพียงธรรมเนียมทางสังคม การไม่ประพฤติตนออกใจเป็นแกนหลักหนึ่งที่ยึดโยงภาระแห่งการครองคู่พุทธศาสนาสนับสนุนรูปแบบการใช้ชีวิตคู่แบบผัวเดียวเมียเดียว การยินดีพอใจในคูครองของตนเองโดยมีกามสังวรเป็นพื้นฐาน (นางสาวกุลวีร์ ประภาพรพิพัฒน์, 2544)

นิลุบล ศิริวรวิฑูมิ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมการเลือกคูครองของชาวอีสาน :ศึกษากรณีบ้านหนองสอ ตำบลลำปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกคู่นั้นมีหลักเกณฑ์ในการเลือกที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ 1. ขนบธรรมเนียมนิยมในการเลือกคูครอง 2. ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกคูครองกับวิถีชีวิต แบ่งย่อยเป็น 4 ประการ คือ (1) ลักษณะคูครองที่ดีในอดีต ฝ่ายชายต้องเป็นคนขยันทำไร่ไถนา ไม่ดื่มเหล้า เมาสุรา ไม่เจ้าชู้ ฝ่ายหญิงเป็นแม่บ้านคือ เป็นแม่บ้านการเรือน ขยันและมัธยัสถ์แต่ปัจจุบัน ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต้องมีหน้าที่การงานที่ดี (2) โอกาสในการเลือกคูครอง เดิมหนุ่มสาวพบปะกันที่บ้าน ที่ไร่นา และในงานบุญ แต่ปัจจุบันพบกันที่สถานศึกษา ที่ทำงาน ที่งานบุญ และที่สาธารณะต่างๆ (3) ผู้มีส่วนช่วยการเลือกคูครอง เดิมหนุ่มสาวและเพื่อนเป็นผู้มีส่วนในการเลือก โดยอยู่ในความดูแลของพ่อแม่อย่างใกล้ชิด แต่ปัจจุบันพ่อแม่มีบทบาทน้อยลง (4) ขั้นตอนในการเลือกคูครองเดิมพ่อแม่เป็นผู้ตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้แต่งงานหรือไม่ แต่ปัจจุบัน การแต่งงานอยู่ที่หนุ่มสาว พ่อแม่เป็นเพียงผู้รับทราบเท่านั้น (นิลุบล ศิริวรวิฑูมิ, 2538)

พระมหาวิจิตร คมภีโร (ศิริรัตน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อุดมคติชีวิตคู่สมรสในพุทธปรัชญาเถรวาท “ว่า ชีวิตคู่ที่กลมกลืนกัน ถือเป็นพื้นฐานอันมั่นคงที่จะทำให้ครองรักกันได้ยืนยาว ซึ่งเรียกว่า สมชีวิตรธรรม 4 ประการ คือ 1. สมสัทธา มีศรัทธาเสมอกัน 2. สมศีลา มีศีลเสมอกัน 3. สมจาคา มีจาคะเสมอกัน 4. สมปัญญา มีปัญญาเสมอกัน และหลักพุทธปรัชญาเถรวาทที่สามิภรรยาประพฤติปฏิบัติร่วมกันนั้นสามารถสรุปลงเป็น 3 ข้อด้วยกัน 9 ข้อ คือ ทาน ศีล และภาวนา (พระมหาวิจิตร คมภีโร, 2548)

สุทัศน์ อุดมโสภกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาครอบครัวของผู้ใช้แรงงานกกลางคืน : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปูจังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ปัญหาที่พบจากการทำงานในกะกลางคืนได้แก่ ปัญหาสุขภาพ การพักผ่อนไม่เพียงพอ ปัญหาค่าครองชีพสูง ปัญหาการเดินทางที่ไม่สะดวก ปัญหาไม่มีเวลาให้แก่คู่สมรสและบุตร ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงานปัญหาการรับประทานอาหาร ปัญหาการแก้ไขปัญหาในการทำงานสำหรับ

ด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ใช้แรงงานกะกลางคืน พบว่า ยังมีปัญหา ความไม่เข้าใจกันอยู่บ้างไม่ว่าจะเป็นความเชื่อสัจธรรม การนอกใจคู่สมรส การดื่มสุรา การเล่นเกมพนัน การสูบบุหรี่ และปัญหาการไม่มีเวลาดูแลบุตร ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งความขัดแย้งภายในครอบครัว และสภาพความสัมพันธ์โดยทั่วไปของสมาชิกในครอบครัวยังมีความอบอุ่น เป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น ทั้งฝ่ายโรงงานและคู่สมรสมักจะปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงบรรเทาลงได้ในที่สุด (สุทัศน์ อุดมโสภกิจ, 2540)

จากเอกสารและงานวิจัยที่ยกมานี้ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลอ้างอิงและใช้วิเคราะห์ในประเด็นและการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤติดีในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

7. สรุปผลการวิจัย

สรุปการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤติดีในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท สรุปผลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพครอบครัว

ครอบครัวในทัศนะพระพุทธศาสนาคือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดามารดา และบุตรที่มีความสัมพันธ์ทางกายและทางด้านจิตใจ ซึ่งมีอุดมการณ์และเป้าหมายชีวิตร่วมกันในทางพระพุทธศาสนา โดยการสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวให้เหมาะสมต่อการฝึกฝนพัฒนาตนเองทางด้านศีล สมาธิและปัญญา โดยเฉพาะการเจริญจิตภาวนานั้นก็เพื่อประโยชน์แก่การเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณของสมาชิกในครอบครัวทุกคน ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญของสังคมที่ผลิตบุคคลากรให้กับสังคมโลก และมีอุดมการณ์ครอบครัวที่ว่าถ้าครอบครัวแต่ละครอบครัวดีแล้วสังคมและประเทศชาติก็จะดีตามไปด้วย

จุดเริ่มต้นของการสร้างครอบครัวของมนุษย์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนานั้น การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศหญิงและเพศชายนั้นเกิดจากความยินดีพอใจในกามคุณ 5 หรือกามารมณ์ คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ของเพศตรงข้ามซึ่งเกิดจากการเพ่งมองดูซึ่งกันและกันแล้วเกิดความกำหนัดกระสันอย่างรุนแรง จึงเสพสมสู่กันในที่โล่งแจ้งจนเป็นเหตุให้เหล่าสัตว์บางพวกเกิดความรังเกียจในการกระทำดังกล่าว ทำให้เหล่าสัตว์ที่ต้องการสมสู่กันนั้นต้องหลบหลีกไปอยู่ในสถานที่ต่างหากและมีการสร้างที่กำบังเกิดขึ้นเพื่อปกปิดในช่วงเวลาที่มีเพศสัมพันธ์กันซึ่งมีผลในช่วงระยะเวลาต่อมาจะมีบุตรเกิดขึ้นซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการเกิดมาของมนุษย์และการสร้างครอบครัวในเวลาต่อมา และการมีเพศสัมพันธ์ก็กลายเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ที่เกิดมาครั้งเมื่อเจริญเติบโตถึงเวลาอันสมควรก็จะต้องมีครอบครัวเพื่อทำการสืบสายพันธุ์มนุษย์ต่อไปจนกระทั่งการมีคู่ครองเพื่อสร้างครอบครัวและทำการสืบสายพันธุ์เป็นเรื่องปกติธรรมดาของมนุษย์อย่างที่ปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันนี้ซึ่งลักษณะของครอบครัวไทยมีลักษณะใหญ่อยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ลักษณะครอบครัวเดี่ยวจะพบมากในสังคมเมือง และลักษณะครอบครัวขยายจะพบมากในสังคมชนบท ครอบครัวไทยในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ทำให้มีปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อดังได้แก่ โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป โดยจำนวนครอบครัวขยายลดลง ครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น รูปแบบของครอบครัวมีความหลากหลาย ค่านิยมและความเชื่อของครอบครัวเปลี่ยนตามอิทธิพลตะวันตกปัญหาความยากจนของครอบครัวสตรีต้องออกทำงานหารายได้นอกบ้าน ครอบครัวต้องเคลื่อนย้าย

ไปทำงานต่างถิ่น ปัญหาครอบครัวขาดความรู้และความพร้อมในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งสภาพปัญหาเหล่านี้เป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่สร้างผลกระทบต่อเด็กเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพกายสุขภาพจิต ปัญหาด้านค่านิยมบริโภคนิยมนำไปสู่พฤติกรรมของเด็กในวัยต่างๆ ในทางไม่เหมาะสมและมีส่วนผลักดันให้เด็กจำนวนหนึ่งถูกปล่อยปละละเลย หรือทอดทิ้งกลายเป็นเด็กมีปัญหา เกิดปมด้อยนำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าวทำผิดกฎหมายในที่สุด ปัญหาที่เกิดจากการประพฤติกาม คือ ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดจากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่คิดทำมาหากิน เมื่อฐานะทางการเงินไม่มั่นคง คู่สมรสอาจหงุดหงิด ทะเลาะเบาะแว้งกันง่ายๆ หรือแก้ไขปัญหาด้วยวิธีผิดๆ ปัญหาด้านความประพฤติและสังคม เช่น การชอบดูหมิ่น เยาะเย้ย ประชดประชันก้าวร้าวหยาบคาย ไม่ซื่อตรง นอกใจ ขาดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน ขาดความรับผิดชอบ ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ หากผู้สมรสไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ เช่น เอาแต่ใจตัวเอง ขาดเหตุผล ชอบหึงหวง โมโห ฉุนเฉียว โกรธง่าย ปัญหาสุขภาพอนามัย เช่น คู่สมรสมีกลิ่นตัวแรง ร่างกายสกปรก เป็นโรคเจ็บป่วยเรื้อรัง ติดสุรา และเสพยาเสพติด เป็นต้น ปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ เช่น การไม่ยอมร่วมหลับนอนด้วยความจำใจในบทบาทและพฤติกรรมทางเพศ ความเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น ปัญหาการประพฤตินอกใจสามารถแก้ไขได้โดยการรักษาศีลข้อ 3 คือ กามะสุมิฉฉาจาร คือการงดเว้นการประพฤติกามนั่นเอง

2. การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพฤติกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

คำว่า การประพฤติกาม คือ กามะสุมิฉฉาจาร หมายถึงการประพฤติกามทั้งหลายเมื่อแยกออกเป็นสองบทแล้วจะเห็นได้ว่า บทว่า กามะสุ แปลว่าความประพฤติเอื้อเฟื้อด้วยดีในกรรมของคนคู่กันทั้งหลาย บทว่า มิฉฉาจาร แปลว่า ความประพฤติอันทรามที่บัณฑิตติเตียนโดยส่วนเดียว เมื่อรวมเข้าเป็นบทเดียวกันแล้ว คำว่า กามะสุมิฉฉาจาร จึงหมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่บัณฑิตทั้งหลายติเตียน กล่าวคือเป็นการประพฤติกามจริยธรรมทางเพศ กามะสุ มิฉฉาจารา เวมณี แปลว่า เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติกามคืองดเว้นจากการประพฤติกามในการเสพเมถุน สิกขาบทนี้มีความมุ่งหมายอยู่ที่การสร้างความเป็นปึกแผ่น ปกป้องสามัคคี และป้องกันการแตกร้างในหมู่มนุษย์ มีขอบเขตหรือข้อห้ามของสิกขาบทนี้ ทั้งหญิงและชายย่อมประพฤติกามด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย ในอรรถอุทฺตงฺกุสลินีได้แบ่งประเภทของชายและหญิง คือหญิงที่ต้องห้ามสำหรับชาย มี 3 จำพวก คือหญิงมีสามี โดยที่สุดแม้แต่ภรรยาเข้าชั่วคราวก็ถือว่ามิใช่เจ้าของ หญิงมีผู้พิทักษ์รักษา เช่น บิดามารดา หรือญาติ เป็นต้น หญิงที่จารีตห้าม เช่น แม่ ย่า ยาย ทวด ลูก หลาน เหลน ภิกษุณี ฯลฯ หญิงทั้ง 3 ประเภทนี้ เมื่อชายประพฤติกามล่วงเกิน โดยเขยยินยอมหรือไม่ยินยอมก็ตามศีลย่อมขาดชายที่ต้องห้ามสำหรับหญิงมี 2 จำพวก คือชายอื่นทุกคน นอกจากสามีของตน สำหรับหญิงที่มีสามีแล้ว ชายที่จารีตห้าม เช่น ภิกษุ สามเณร และนักบวชต่างศาสนา สำหรับหญิงทุกประเภทชาย 2 ประเภทนี้เป็นวัตถุแห่งกามะสุมิฉฉาจารของหญิง คือ ผิดศีล เว้นไว้แต่ถูกข่มขืนโดยไม่เต็มใจ ส่วนการเคล้าคลึงหรือพูดเกี้ยว แม้ศีลจะไม่ขาด ย่อมทำให้ศีลต่างพร้อยได้ กามะสุมิฉฉาจาร เป็นความประพฤติอันชั่วร้าย มีโทษทั้งทางโลกและทางธรรม ในทางโลกมีกฎหมายสำหรับลงโทษผู้ประพฤติกามล่วงประเวณีในหญิงที่มีไม่ภริยาตน ในทางพระพุทธศาสนาถือว่ากระทำเช่นนั้นเป็นบาปแก่ผู้กระทำ องค์ประกอบของการประพฤติกาม คือ วัตถุที่ไม่ควรเกี่ยวข้อง จิตคิดจะเสพในวัตถุนั้น ความพยายามเสพเมถุน มีความพอใจในการประกอบมรรค ซึ่งกันและกัน พฤติกรรมทางเพศที่มีปัญหาเกี่ยวกับหลักคุณธรรมจริยธรรมข้อการ

งตเว้นจากการประพุดิผิดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทคือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคู่ครอง ไม่มีคู่ครองทั้งสองฝ่าย หมายถึง ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างก็ยังไม่คู่ครองคือคู่ภรรยาหรือว่าสามี หรือเคยมีมาแล้วแต่ได้หย่าร้างกันหมดพันธะกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อบุคคลทั้งสองได้มีเพศสัมพันธ์กัน ใครจะเป็นผู้ผิดศีลในข้อกามสมุจฉาจาร หรือว่าเป็นการประพุดิผิดทั้งคู่ ซึ่งปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศ ในลักษณะเช่นนี้ นับวันแต่จะเพิ่มปริมาณขึ้นโดยลำดับในสังคมยุคปัจจุบันนี้ อาจเป็นค่านิยมเชิงวัตถุนิยมได้เจริญงอกงามอย่างรวดเร็วและได้แพร่ขยายไปทั่วกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษา ครู อาจารย์ กรรมการ เป็นต้น มีคู่ครองทั้งสองฝ่าย โสเภณี มีเพศสัมพันธ์ทางสายเลือด

สาเหตุการประพุดิผิดในกามคือ ความมกมากในกาม สังคมมีทัศนคติในเรื่องคู่ครองหลายคน หรือเรื่องกามารมณ์เป็นเรื่องธรรมดา ความหลงมัวเมาในกาม รูป รส กลิ่น เสียง เช่น สังคมเห็นว่าการมีกิ๊ก เป็นเรื่องที่ทันสมัย เป็นเรื่องดี ทำให้เกิดการมีกิ๊กทุกเพศ ทุกวัยเกิดขึ้น ความหลง ความเหงา ความคิดไม่ตรงกัน ความเห็นแก่ตัวของผู้ประพุดิเห็นแก่สุขส่วนตัว ครอบครัแตกแยก สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่นการแต่งตัว แฟชั่นตามสมัยนิยมที่เลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก สื่อที่ทันสมัยทำให้คนผิดศีลธรรมมากมาย โดยไม่เกรงกลัวต่อบาป

ปัญหาที่เกิดจากการประพุดิผิดในกามคือปัญหาด้านจริยธรรม ปัญหากจริยธรรมกับเพศสัมพันธ์นั้น เป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมาก และมีความละเอียดอ่อนพร้อมกับความแข็งแกร่งอยู่ในตัว กล่าวคือเพศสัมพันธ์ เป็นทั้งตัวก่อสร้างและตัวทำลาย ปัญหากจริยธรรมกับเพศสัมพันธ์นั้น สามารถหาคำตอบได้ถ้าบุคคลในสังคม นั้นๆ โดยมีพื้นฐานคือความศรัทธาในหลักธรรมต่อศาสนานั้นๆ ถึงแม้ว่าหลักคำสอนของแต่ละศาสนาจะมีความแตกต่างกันบ้างทางสารัตถะ แต่จุดมุ่งหมายโดยพื้นฐานแล้ว ทุกศาสนา ล้วนแต่จะมีจุดประสงค์ที่จะยกระดับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นศาสนิกของตนเองที่ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม หรือมาตรฐานของความดีซึ่งใช้ป็นเครื่องอ้างในการตัดสินว่า การกระทำนั้นๆ ถูกหรือผิดค่านิยมในสังคมปัจจุบันนี้ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์มากไป จนกลายเป็นปัญหากจริยธรรมประพุดิผิดศีลข้อกามสมุจฉาจาร กลายเป็นเรื่องปกดิธรรมดา ทั้งที่ปัญหาความทุกข์ความเดือดร้อนที่เกิดจากพฤติกรรมดังกล่าวนี้ มีปรากฏให้เห็นในสังคมอย่างมากมาย ปัญหาชู้สาวแย่งคู่รักคู่ครอง จนกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมตามาอีก ปัญหาเหล่านี้สะท้อนบ่งบอกถึงสัญญาณ คือ ความเสื่อมทรามของสังคมในยุคปัจจุบัน การเสื่อมทรามดังกล่าวนี้ล้วนแต่เป็นโทษที่เกิดจาก การมองข้ามระบบศีลธรรมจริยธรรมหรือ “ถูกนำมาใช้ในทางที่ผิด” ซึ่งการประพุดิที่อยู่ในข่ายกามสมุจฉาจารหรือพฤติกรรมที่ล่อแหลมต่อกามสมุจฉาจาร ย่อมไม่เป็นที่ปรารถนาต่อสังคมและถูกลงโทษทางสังคมตามฐานะแห่งพฤติกรรม ต่อมาก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอีกมากมายไม่ว่าจะเป็นการพาดหัวข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละวัน จะพบเห็นการฆ่ากันเรื่องกามสมุจฉาจาร อย่างไม่มีเว้นแต่ละวันและนำปัญหานั้นมาสู่ครอบครัวในที่สุดคือปัญหาสุขภาพและปัญหาเศรษฐกิจ

3. วิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพุดิผิดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

การพัฒนาคุณภาพครอบครัวด้วยการงดเว้นจากการประพุดิผิดในกามตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท คือ ปรัชญาเพื่อความดับทุกข์หรือปรัชญาว่าด้วยการแก้ปัญหาชีวิตโดยทั่วไปนั่นเอง และเป้าหมายอันสูงสุดของพุทธปรัชญา คือ ปรัชญาเพื่อความดับทุกข์หรือปรัชญาเพื่อการแก้ปัญหาชีวิตโดยทั่วไปนั่นเอง

และเป้าหมายอันสูงสุดของพุทธปรัชญาคือ “นิพพาน อันได้แก่ ภาวะที่มีความดับทุกข์ ถือเป็นคุณค่าสูงสุดในชีวิต นิพพานเป็นเป้าหมายของชีวิต ชีวิตที่ดีคือชีวิตที่มุ่งพระนิพพาน ชีวิตที่ไม่ดี คือ ชีวิตที่ดำเนินสวนทางพระนิพพาน ดังนั้น นิพพานจึงเป็นหลักตัดสินความดีความชั่ว” แนวทางการแก้ไขปัญหาวัว อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีอันล้าลึกพิสดารสักเพียงใดก็ตาม แต่ปัญหาการเมสุมิจฉาจารย์ในสังคมก็ยากที่จะสิ้นสุดได้ เพราะเหตุผลคือ ภูมิสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บางคนอาจเข้าใจแนวทางนั้นเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้สำเร็จผลได้บางคนอาจไม่เข้าใจ และไม่สามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ บางคนอาจจะเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติให้สำเร็จผลได้ ด้วยเหตุผลคือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลดังกล่าวนี้ ทั้งด้านอุปนิสัยและภูมิสติปัญญาตลอดถึงสิ่งแวดล้อมซึ่งล้วนแต่เป็นมูลเหตุเอื้ออำนวยปัญหาการเมสุมิจฉาจารย์ในฐานะที่แตกต่างกัน บางรายปัญหาต่างๆ นั้นอาจแอบแฝงเข้าไปกับปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาค่านิยม หรือแม้กระทั่งปัญหาการเมืองการปกครอง ก็สามารถจะเอื้ออำนวยให้เกิดการประพฤติผิต ข้อการเมสุมิจฉาจารย์ได้ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แยกวิเคราะห์เป็นประเด็นไป เพื่อให้มองเห็นแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างกว้างขวางและชัดเจนยิ่งขึ้น

การรักษาความซื่อสัตย์ต่อคู่สามีภรรยา ด้วยการมีเจตนาเป็นเครื่องจตุรจกจากการประพฤติผิตในกาม ห้ามประพฤติในเรื่องเพศ จึงเป็นผู้สำรวมในกามคือการตั้งอยู่ในอาการที่สำรวมเรื่องเพศยนิตีในคู่ครองของตน สามีซื่อสัตย์ต่อภรรยา ภรรยาซื่อสัตย์ต่อสามี การรักษาความซื่อสัตย์ตามหลักมนุษยธรรม (ศีล 5) ของบุคคลในครอบครัวการสร้างความซื่อสัตย์ตามหลักมนุษยธรรม การรักษาความซื่อสัตย์ในด้านความประพฤติที่แสดงออกทางกาย ทางวาจา เช่น สามีประพฤติซื่อสัตย์ต่อภรรยาของตน ไม่มีชู้ ไม่ประพฤตินอกใจ เรียกว่า สหการสันโดษ ส่วนภรรยามีความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อสามีของตน เรียกว่า ปติวัตร หากคู่สามีภรรยาใดที่มีความซื่อสัตย์ต่อกันจะสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้แก่ครอบครัว เพราะสามีภรรยาได้ยึดมั่นข้อปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม(ศีล 5) และเบญจธรรม หรือกัลยาณธรรม 5 ข้อ อย่างจริงจัง ซื่อตรง โดยเฉพาะข้อ 3 เป็นประโยชน์สุขแก่ครอบครัวทั้งสามีและภรรยา แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวด้านการครองเรือนคู่สามีภรรยาควรปฏิบัติตามแนวทางของหลักธรรมของผู้ครองเรือนด้วยความจริงจัง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยาได้ เพื่อเกิดความสงบสุขราบรื่นในชีวิตของครอบครัว ที่เรียกว่า ฆราวาสธรรม 4 ข้อ ได้แก่ (1) สัจจะ คือ ความจริง ซื่อสัตย์จริงใจ พุดจริง ทำจริง (2) ทมะ คือ ความฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตัวให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา (3) ขันติ คือ ความอดทนตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียรไม่หวั่นไหว และ(4) จาคะ คือ ความเสียสละ สละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตนได้ ใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือช่วยเหลือเอื้อเพื่อไม่คับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัวเอง

การสร้างชีวิตของครอบครัวให้มีชีวิตราบรื่นด้วยหลักการประกันชีวิตสำหรับผู้ครองเรือนมีข้อปฏิบัติด้วยความจริงใจเรียกว่า ฆราวาสธรรม ซึ่งเป็นหลักประกันชีวิตของครอบครัวได้แก่ สัจจะ คือ คู่ชีวิตมีความรักจริงใจซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ทมะ คือ การฝึกฝนอบรมข่มใจปรับตัวให้สู้กับปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาในครอบครัว ขันติ คือ อดทนอดกลั้นไม่หวาดหวั่นในการฝึกฝนข่มใจต่อปัญหา และรู้จักปรับตัวให้เรียนรู้อยู่กับปัญหาที่เข้ามาในครอบครัวอย่างเข้มแข็งทั้งร่างกายทั้งจิตใจและไม่ย่อท้อ จาคะ คือ ครอบครัวมีความ

สุขเพียงพร้อมด้วยทรัพย์สิ้นเงินทองแล้วต้องรู้จักความเสียสละช่วยเหลือคู่ครองญาติทั้งสองฝ่ายและสงเคราะห์สังคมอื่น

กามสังวร คือ การสำรวมระวังควบคุมตนในเรื่องกามารมณ์ ความต้องการทางเพศให้พอเหมาะพอดี ไม่ให้หลงใหลในรูปเสียง กลิ่น รส สัมผัส ตามกระแสแพชชั่นนิยม ที่ผิดธรรมชาติทางหรือเกินพอดี จนทำให้ตนเอง ครอบครัว และสังคมต้องเดือดร้อนพอใจยินดีในคู่ครองตัวเอง ไม่มีวเมเจ้าชู้ ควบคุม และยับยั้งอารมณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาการศึกษาจิตของตนให้ดี ไม่ให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล เพราะบางครั้งอำนาจของอารมณ์อาจทำให้อารมณ์พองพองลงได้ในพริบตาขึ้นมาซึ่งความน่ารังเกียจต่อผู้พบเห็น ฉะนั้นจะทำอะไรก็ให้อยู่ในความพอดี เมื่อพอดีก็จะพองาม ความงามที่แท้จริงก็จะตามมา

การสร้างทัศนคติที่ดีนั้น คือ การทำความเข้าใจในเรื่องของกรรมและการให้ผลของกรรม ทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว คือการปฏิบัติตามหลักศีลธรรม และจริยธรรมของสังคม กรรมชั่วคือ การปฏิบัติสวนทางกับหลักศีลธรรมและจริยธรรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศ ในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึงการเปลี่ยนแปลงตามหลักจริยธรรม ในพุทธปรัชญาจากบุคคลประเภทหนึ่งมาเป็นบุคคลประเภทที่สอง คือ รู้จักวิธีบริโภคกามวิธีปฏิบัติต่อกามอย่างถูกต้องตามธรรมชาติอย่างอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของกามคุณ คอยระมัดระวังมิให้กามคุณก่อให้เกิดโทษ หรือเกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ ใช้ปัญญาพิจารณาให้เป็นคุณ และโทษตามความเป็นจริง

เมื่อจำเป็นที่จะต้องมีการพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ ก็ให้ตระหนักถึงศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงามของสังคม และประกอบกิจการด้วยความรักความทะนุถนอมมีเมตตาต่อกันและกัน ปรารถนาให้คู่รักคู่ครองของตนเองมีปิติสุข ไม่มีปัญหาทางศีลธรรม และจริยธรรมตามมา พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์เช่นนี้ ได้ชื่อว่า ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางเพศ ตามแนวทางตามพุทธปรัชญา ผลที่เกิดจากการงดเว้นการประพฤตินอกกามคือ เกิดความซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน ไว้วางใจกันได้ ย่อมให้ความเคารพในสิทธิความเป็นสามีภรรยาของกันและกัน ไม่เกิดการหย่าร้าง การแตกร้างภายในครอบครัว สามารถสร้างความมั่นคง และความอบอุ่นภายในครอบครัว ย่อมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และ กำจัดภัยเวรทั้งปัจจุบันและอนาคต

แนวทางการแก้ปัญหาการประพฤตินอกกามทางสังคมคืออบรมศีลธรรม พัฒนาจิตใจให้เห็นถึงความเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้สังคมเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องคู่ครอง และเรื่องทางกามารมณ์ ที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้คนที่ประพฤตินอกกามให้หันกลับสู่อุปนิสัยของตัวเองให้มากขึ้น ถ้าตัวเองโดนแย่งจะลำบากกาย ใจ อย่างไรก็ตามเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตระหนักถึงการเป็นสังคมแบบไทยๆ สร้างความสำคัญกับเรื่องเพศมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีกฎหมายในการลงโทษคนที่ประพฤตินอกกามอย่างเป็นระบบอีกด้วย

8. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การประพฤตินอกกาม ถือเป็นปัญหาใหญ่ในครอบครัวการนำหลักเบญจศีล เบญจธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของตนเองผู้ปฏิบัติและครอบครัว ชุมชนองค์กรและสังคม

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ศึกษาหลักธรรมในการพัฒนาคุณภาพครอบครัวตามหลักทศทั้ง 6

8.2.2 การประยุกต์ใช้หลักเบญจศีลในการแก้ปัญหาการทำแท้งของเยาวชน

8.2.3 ศึกษาการนำศีลข้อที่ 3 ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาการอยู่ก่อนแต่งของสังคมไทยปัจจุบัน

9. บรรณานุกรม

เอกสารปฐมภูมิ

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2536). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับครบรอบ 200 ปี แห่งราชวงศ์จักรี
กรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เอกสารทุติยภูมิ

1. หนังสือทั่วไป

พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต). (2532). **พุทธธรรมฉบับขยายความ**. มหาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), (2550). **ชีวิตคู่ที่มีคุณค่า**, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท
พิมพ์สวายจำกัด.

_____. (2553). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. (2534). **มงคลตถปิณี ปฐโม ภาค**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

_____. (2534). **ธมมปทกถา อฏฐโม ภาค**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

_____. (2535). **มงคลตถปิณี แปล เล่ม 2**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

_____. (2519). **ธมมปทกถา ปฐโม ภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

_____. (2532). **วิสุทธิมรรค แปล**. พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

วศิน อินทสระ. (2548). **คติชีวิต**. กาญจนบุรี : สหายพัฒนาการพิมพ์.

10. คำขอขอบคุณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจาก พระครูวิศิษฎ์ธรรมวงศ์, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.สุฤษฏี แพงทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม ที่เมตตา ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ต่อพระอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อพระราชปริยัติวิมล, ดร. ที่เมตตาเป็นประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พระมหามหาวินทร์ ปฐมุตโตโม ขอเจริญพรขอบคุณ ดร.สุชาติ บุชชชยานนท์
รวมทั้งอาจารย์สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่เมตตาให้คำแนะนำให้กำลังใจ
ตลอดจนตรวจแก้ไขและแนะนำรูปแบบวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาประภาส ปรีชาโน, ดร. ที่ให้เมตตาตรวจเอกสาร ให้คำแนะนำและความรู้อันสำคัญยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ และกราบขอบพระคุณพระเพื่อนนักศึกษา ที่ให้คำปรึกษาและคอยให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บวรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาตราบนานทุกวันนี้ ที่มีส่วนสำคัญเป็นกำลังใจ เป็นแรงสนับสนุนผลักดัน ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้จนสำเร็จด้วยดี